

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-15>

УДК 658.15

СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

OPTIMIZATION STRATEGIES OF FINANCIAL MANAGEMENT AND ORGANIZATION OF ACCOUNTING AT THE ENTERPRISE UNDER THE CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF DIGITAL PROCESSES

Галькевич Марина Владиславівна

кандидат економічних наук, доцент,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4786-4856>

Гуренко Тамара Олексіївна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2227-1488>

Андрійчук Андрій Сергійович

аспірант,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2761-8379>

Halkevych Maryna

Izmail State Humanitarian University

Hurenko Tamara

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Andriichuk Andrii

Prydniprovaska State Academy of Civil Engineering and Architecture

У статті розглянуто підходи до формування стратегій, які можуть бути застосовані на підприємствах для забезпечення ефективного управління фінансами та організації обліку в умовах цифрової трансформації бізнес-процесів. Проаналізовано основні виклики, що постають перед підприємствами в контексті цифровізації, такі як необхідність швидкого адаптивного реагування на зміни у бізнес-середовищі, необхідність забезпечення дієвого захисту даних та впровадження нових технологій. Розглянуто ключові аспекти оптимізації сфери фінансового управління на підприємствах, зокрема, використання цифрових інструментів для аналізу та прогнозування фінансових показників, автоматизація процесів бухгалтерського обліку, а також управління кредитними ризиками суб'єкта господарювання. Визначено об'єктивну необхідність впровадження сучасних інноваційних технологій у фінансове управління підприємством, таких як штучний інтелект, блокчейн та аналітика даних.

Ключові слова: цифровізація, цифрова трансформація, управління фінансами, організація обліку, інформаційні технології.

The article discusses approaches to the formation of strategies that can be applied at enterprises to ensure effective financial management and organization of accounting in the conditions of digital transformation of business processes. The main challenges faced by enterprises in the context of digitalization are analyzed, such as the need for a quick adaptive response to changes in the business environment, the need to ensure effective data protection and the introduction of new technologies. Key aspects of optimization of financial management at enterprises are considered, in particular, the use of digital tools for analysis and forecasting of financial indicators, automation of accounting processes, as well as credit risk management of the business entity. The objective necessity of

introducing modern innovative technologies into the financial management of the enterprise, such as artificial intelligence, blockchain and data analytics, has been identified. It has been proven that these technologies allow enterprises to obtain more accurate and operational data for making effective management decisions, contribute to the overall reduction of costs, reduce the negative impact of risks and threats, and also create conditions for improving internal control processes. The practical aspects of the implementation of digital strategies in the financial management system of the enterprise are considered, including the need for appropriate personnel training, changes in organizational culture and management approaches. The importance of developing individualized financial management strategies is determined, taking into account the production and economic specifics of each enterprise and its sphere of activity. The importance of the interaction of financial departments with other functional divisions of the enterprise in the context of digitalization, which makes it possible to form a single digital ecosystem that contributes to the overall increase in the efficiency and competitiveness of the enterprise, is considered. It is substantiated that digitalization of financial management allows enterprises to successfully adapt to modern challenges and actively use them to achieve strategic goals and stimulate further growth and development. It has been proven that successful digital transformation of financial management requires a comprehensive approach and constant improvement of digitalization strategies based on taking into account modern technological trends and internal features of each specific enterprise.

Key words: digitization, digital transformation, financial management, accounting organization, information technologies.

Постановка проблеми. У сучасному бізнес-середовищі процеси цифровізації швидко трансформують практично усі аспекти господарської діяльності, включаючи систему фінансового управління та організацію обліково-аналітичної діяльності. При цьому інтенсивний розвиток інформаційних технологій та поширення цифрових інструментів надають підприємствам низку можливостей для суттєвого підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності. З іншого боку дані процеси також ставлять перед суб'єктами господарювання нові виклики та проблеми, пов'язані з функціональною потребою в адаптації підприємств до умов динамічних змін технологічного середовища та необхідності забезпеченням належного рівня безпеки та надійності фінансових даних.

Однією з головних проблем процесу цифрової трансформації є необхідність розробки та впровадження ефективної стратегії оптимізації фінансового управління, які б враховували нові можливості, що надають цифрові технології. При цьому підприємства повинні визначити оптимальні методи використання цифрових інструментів для збору, аналізу та використання фінансової інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Крім того, об'єктивною необхідністю постає потреба переосмислення та модернізації систем обліку та звітності підприємств в контексті цифрової трансформації. Так, традиційні методи обліку в умовах динамічних змін бізнес-середовища можуть бути недостатньо гнучкими та ефективними, що вимагає пошуку нових підходів та інструментарію забезпечення достовірності, швидкості та надійності обробки облікової інформації.

Практика свідчить, що суттєвою проблемою цифровізації процесів фінансового та облікового управління є необхідність забезпечення високого рівня кібербезпеки та захисту фінансових даних підприємства. Це пов'язано з тим, що з відкриттям нових цифрових каналів збереження та обробки інформації зростає ризик незаконного доступу до неї та, що загрожує ризиком фінансових втрат. Тому вирішення даної проблеми передбачає необхідність розробки та впровадження ефективних стратегій кібербезпеки, включаючи захист від кібератак, шифрування даних та постійний моніторинг заходів інформаційної та цифрової безпеки.

Отже, розвиток цифрових технологій формує актуальність дослідження принципів формування ефективних стратегій оптимізації фінансового управління та організації обліку з метою забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання в умовах цифрової трансформації бізнес-процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тенденції розвитку цифрових технологій останнім часом суттєво змінили принципи фінансового управління та організації обліку на підприємствах. Дослідження даних процесів охоплюють усі аспекти бізнесу, від операційного управління до стратегічного планування. При цьому основна увага науковців наразі зосереджена у сфері пошуку шляхів оптимізації фінансового управління та обліку у контексті цифрової трансформації.

Одним з найбільш актуальних напрямків досліджень в даному аспекті є цифрова трансформація фінансів та обліку, викладена в працях Ю. О. Чалюк, яка комплексно

розглядає сучасні тенденції у галузі цифрової трансформації в обліково-фінансовій сфері. Зокрема, автор висвітлює основні напрями та виклики цифрової трансформації фінансового управління та стратегічного обліку на підприємствах, а також пропонує принципи формування стратегій цифрової трансформації управлінських процесів суб'єкта господарювання [5; 9; 10].

Також варто звернути увагу на дослідження М. І. Дзямулича, який розглядає вплив цифрових технологій на фінансовий сектор та специфіку функціонування банківської системи в умовах цифровізації. При цьому визначається роль фінтех-компаній у цифровій трансформації фінансових послуг, а також виклики, які виникають у зв'язку з цим [1; 2].

Важливими в даному аспекті є також напрацювання Є. М. Кирилюка, який досліджує вплив цифровізації на обліково-управлінську сферу. При цьому автор вивчає різноманітні аспекти цифрової трансформації сучасних підприємств, такі як використання хмарних технологій, штучного інтелекту та аналітики даних у сфері бухгалтерського обліку та фінансового управління [3].

Необхідно відзначити також праці Т. О. Шматковської у галузі досліджень стратегічного управлінського обліку у цифровій економіці. Зокрема, автор розглядає роль стратегічного управлінського обліку у цифровій економіці та аналізує, як саме цифрові технології змінюють підходи до стратегічного планування та прийняття управлінських рішень [6; 7; 8].

Як бачимо, в даний час існує достатньо наукових напрацювань у сфері дослідження стратегій оптимізації фінансового управління та організації обліку в умовах цифрової трансформації підприємств. Однак, інтенсивний розвиток інформаційних технологій вимагає поглиблення досліджень ефективного використання цифрових технологій у фінансовій сфері для досягнення стратегічних цілей та забезпечення стійкого розвитку підприємств.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасних стратегій оптимізації фінансового управління та організації обліку на підприємствах у контексті активного розвитку процесів цифровізації, а також розробку рекомендацій щодо оптимального використання цифрових інструментів для підвищення ефективності системи фінансового управління та обліку підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Умови цифрової трансформації став-

лять перед підприємствами нові виклики та сприяють формуванню інноваційних можливостей в управлінні фінансами та організації обліку. Тому для забезпечення ефективного управління фінансами та обліково-аналітичною діяльністю суб'єкта господарювання в умовах цифрової трансформації необхідно використовувати специфічні стратегії трансформації. Зважаючи на багатоманітність цифрових та інформаційних програмних рішень, що знаходять своє застосування у сучасних бізнес-процесах, можна виділити ряд типових стратегій, придатних до використання в діяльності підприємств. До їх числа можна віднести наступні:

Впровадження цифрових інструментів обробки та аналізу даних, що передбачає використання спеціалізованих програмних засобів та рішень для автоматизації процесів обліку і аналізу фінансової інформації. Це дозволяє підприємствам отримувати швидкий доступ до потрібних даних, проводити аналіз та прогнозування фінансових показників, а також забезпечувати точність та надійність облікової інформації.

Використання хмарних технологій, котре передбачає необхідність функціонального переходу підприємства до хмарних рішень для зберігання та обробки фінансових даних. Така стратегія дозволяє підприємствам скоротити витрати на обладнання та програмне забезпечення, підвищити доступність даних та забезпечити належний рівень їх захисту.

Використання штучного інтелекту та машинного навчання, яке дозволяє автоматизувати пересічні завдання у сфері обліку та аналізу фінансових даних. Крім того, така стратегія дає інструментарій для виявлення тенденцій та патернів, на основі яких можна з високим рівнем достовірності прогнозувати майбутні фінансові результати суб'єкта господарювання.

Захист цифрових активів та даних, котрий також потребує розробки та впровадження специфічних стратегій кібербезпеки для захисту фінансових даних від несанкціонованого доступу з боку третіх осіб та кібератак.

Розвиток інтегрованих систем управління, які поєднують фінансовий облік з іншими функціональними сферами бізнес-процесів підприємства, такими як виробництво, маркетинг, логістика тощо, для забезпечення цілісного управління цими бізнес-процесами.

Загалом можна стверджувати, що зазначені стратегії допомагають підприємствам адаптуватися до функціональних змін у

бізнес-середовищі, а також визначально спрямовані на підвищення ефективності управління фінансами та обліково-аналітичним процесом на засадах забезпечення високого рівня конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

Таким чином приходимо до висновку, що екосистема цифрової трансформації бізнесу – це комплексна система, що об'єднує підприємства, технологічні платформи, клієнтів, постачальників, регуляторів та інших учасників, спрямована на взаємодію та спільні зусилля для впровадження цифрових інновацій, оптимізації бізнес-процесів та досягнення стратегічних цілей у цифровому середовищі. Саме на основі даної екосистеми стає можливим комплексне впровадження рішень щодо цифровізації окремих управлінських процесів

діяльності підприємства. При цьому необхідно враховувати, що дана екосистема формує умови для швидкого розвитку і впровадження нових цифрових продуктів, послуг та рішень, сприяючи інноваціям та підвищенню конкурентоспроможності підприємств (рис. 1).

Оскільки в процесі цифровізації перед підприємствами постає ряд викликів організаційно-управлінського характеру, то саме від ефективності їх вирішення і залежить ефективність управління фінансовою та обліковою діяльністю. Зокрема, швидке адаптивне реагування суб'єктів господарювання на цифрові зміни у бізнес-середовищі вимагають комплексного підходу та використання різноманітних стратегій. При цьому важливо забезпечити культуру інновацій та навчальне середовище, що сприяє постійному навчанню

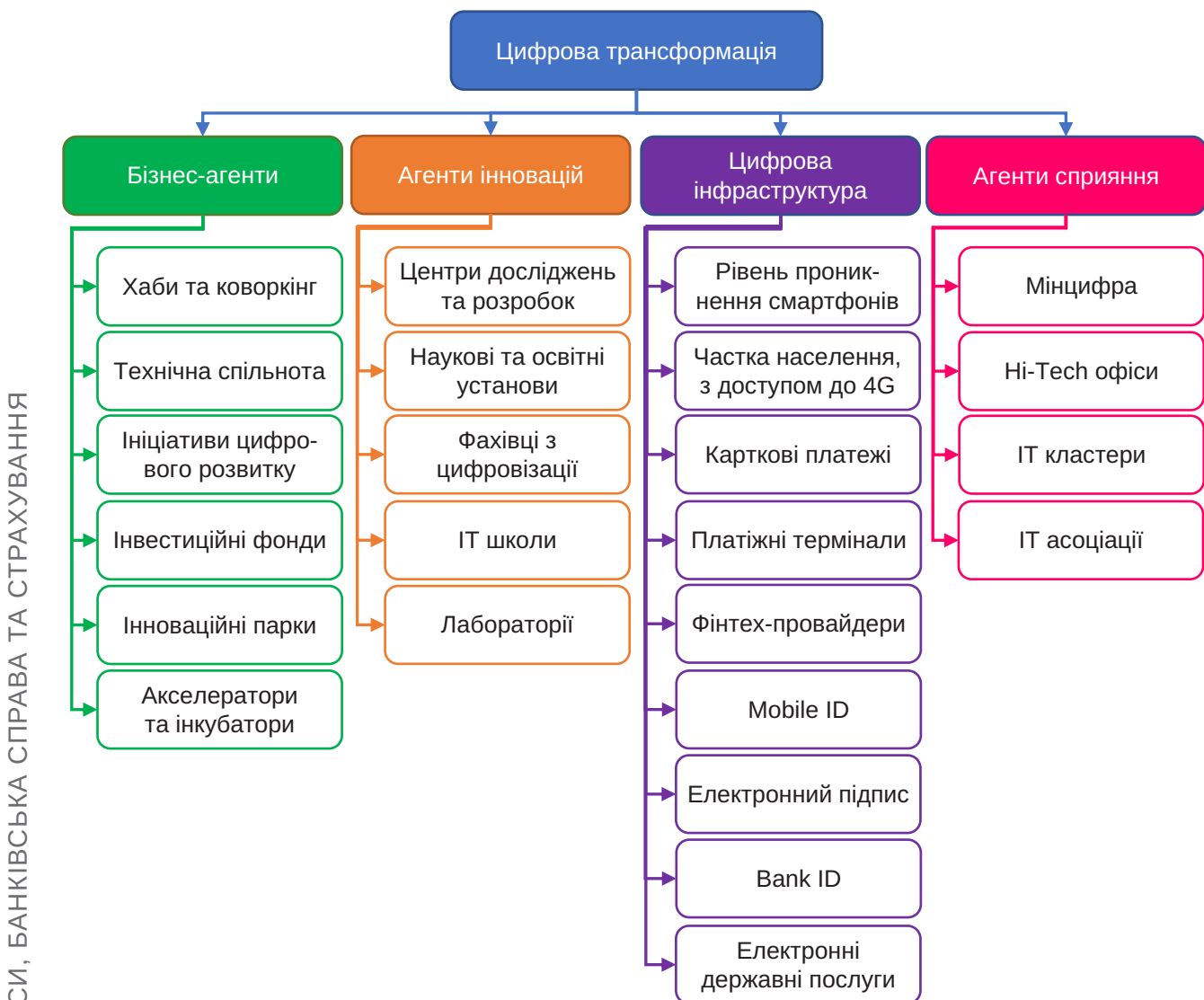

Рис. 1. Екосистема цифрової трансформації бізнес-середовища

Джерело: систематизовано автором на основі [4]

персоналу та впровадженню нових ідей. Зокрема рекомендується використовувати гнучкі методології управління, такі як Agile та Lean, які сприяють швидкій адаптації до змін та швидкому впровадженню нових інформаційних та цифрових рішень.

Важливу роль у забезпеченні адаптивності також відіграє набір технологічного цифрового інструментарію підприємства. Адже саме ефективне використання хмарних технологій, мікросервісної архітектури та інших інструментів дозволяє швидко реагувати на зміни та масштабувати бізнес. Важливим в даному аспекті є розвиток партнерських відносини з іншими підприємствами та стартапами, що дозволяє отримувати доступ до нових технологій та ідей. При цьому навіть власна внутрішня структура підприємства може бути переглянута з метою підвищення її гнучкості та адаптивності до змін. При цьому створення крос-функціональних команд або робота в режимі «Scrum» може значно прискорити процеси прийняття рішень з фінансового управління та впровадження нововведень у сфері обліку.

Ще одним важливим викликом цифрової трансформації є необхідність забезпечення дієвого захисту даних та впровадження нових цифрових технологій у бізнес-процесах. Це передбачає, що підприємства повинні використовувати шифрування для захисту конфіденційної інформації під час передачі та зберігання даних. Водночас суб'єкти господарювання повинні регулярно оновлювати свої системи і програмне забезпечення, включаючи антивіруси та захисні програми, щоб уникнути формування вразливостей систем безпеки. При цьому безпека даних також потребує регулярного навчання персоналу стосовно правил кібербезпеки та встановлення суворих правил доступу до інформації.

В процесі впровадження нових цифрових технологій у сферу фінансово-облікового

управління, підприємства повинні проводити попередню оцінку ризиків і вибирати технології з врахуванням їх можливих впливів на безпеку даних. При цьому регулярний аудит та моніторинг заходів безпеки дають змогу вчасно виявляти та виправляти потенційні проблеми. В даному аспекті важливо забезпечити синхронізацію між заходами забезпечення безпеки даних та стратегіями впровадження нових технологій, щоб уникнути порушень безпеки під час цього процесу.

Загалом бачимо, що лише комплексний підхід до захисту даних та впровадження цифрових технологій може забезпечити надійний і ефективний захист фінансових даних у сучасному динамічному бізнес-середовищі.

Висновки. Таким чином, приходимо до висновку, що ключові аспекти цифрової оптимізації сфери фінансового управління на підприємствах включають в себе впровадження автоматизованих систем обліку та аналізу, що дозволяють швидко та точно обробляти великі обсяги даних, а також забезпечують регулярний моніторинг фінансової діяльності. Одним з ключових аспектів є використання аналітичних інструментів та штучного інтелекту для прогнозування фінансових показників та розробки стратегій управління ризиками. Також важливою складовою є впровадження хмарних технологій для забезпечення доступності та безпеки фінансової інформації, а також для сприяння спільній роботі та обміну даними між структурними підрозділами підприємства. Крім того, цифрова оптимізація передбачає впровадження мобільних додатків та онлайн-сервісів для зручного ведення фінансового обліку та взаємодії з клієнтами і бізнес-партнерами. Відтак, саме цифрова трансформація сприяє підвищенню ефективності та продуктивності фінансового управління на підприємствах, а також допомагає їм адаптуватися до змін у сучасному бізнес-середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дзямучич М. І. Сутність електронних грошей в сучасній фінансовій системі. *Економічні науки. Серія «Облік та фінанси»*. 2010. № 7 (25). Ч. 4. С. 181–185.
2. Дзямучич М. І., Стащук О. В., Шматковська Т. О., Гаряга Л. О. Трансформація бізнесу в умовах інформаційно-мережевої економіки. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 35(4). С. 26–33.
3. Кирилук Є. М., Руденко М. В., Гаряга Л. О., Дзямучич М. І. Суспільні ефекти цифрової трансформації економіки України. *Вісник Черкаського національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 27(1–2). С. 98–104.
4. Цифрова трансформація бізнесу: навіщо вона потрібна і ще 14 запитань. BusinessViews : веб-сайт. URL: <https://businessviews.com.ua/> (дата звернення: 24.02.2024).

5. Чалюк Ю. О. Індексна оцінка соціально-економічної динаміки. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 29. С. 45–52.
6. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Стратегічний управлінський облік в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 74. № 1. С. 61–67.
7. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Цифровізація економіки та її трансформаційний вплив на розвиток стратегічного управлінського обліку. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 95–100.
8. Шматковська Т., Демедюк Л., Рудь Т. До проблематики генезису та дефініції економічної категорії «витрати». *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 2. С. 169–182.
9. Chaliuk Y. Digital economy: impact on the socio-economic transformation. Science, technology and innovation in the modern world: Scientific monograph. Riga : Baltija Publishing, 2023. P. 372–389.
10. Chaliuk Yu. O. The innovation and investment resource for sustainable. development. *The EU Cohesion policy and healthy national development: Management and promotion in Ukraine: monograph* / Edited by N. Letunovska, L. Saher, A. Rosokhata. Szczecin, 2023. 645 p.

REFERENCES:

1. Dziamulych M. I. (2010) Sutnist elektronnykh groshei v suchasni finansovii systemi [The essence of electronic money in the modern financial system]. *Ekonomichni nauky. Seria Oblik ta finansy*, vol. 7(25), part 4, pp. 181–185. (in Ukrainian)
2. Dziamulych, M. I., Stashchuk, O. V., Shmatkovska, T. O., & Gariaga, L. O. (2023) Transformatsia biznesu v umovakh informatsiino-merezhevoi ekonomiky [Transformation of business in the conditions of the information and network economy]. *Ekonomichniy chasopys Volynskogo Natsionalnogo Universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 35(4), pp. 26–33. (in Ukrainian)
3. Kyryliuk, E. M., Rudenko, M. V., Gariaga, L. O., & Dziamulych, M. I. (2023) Suspilni efekty tsyfrovoy transformatsii ekonomiky Ukrainy [Social effects of digital transformation of the economy of Ukraine]. *Bulletin of the Cherkasy National University. Series "Economic Sciences"*, vol. 27(1–2), pp. 98–104. (in Ukrainian)
4. Tsyfrova transformatsia biznesu: navishcho vona potribna I shche 14 zapytan [Digital business transformation: why it is needed and 14 more questions]. Available at: <https://businessviews.com.ua> (accessed February 24, 2024).
5. Chaliuk, Yu. O. (2023) Indeksna otsinka sotsialno-ekonomichnoi dynamiky [Index assessment of socio-economic dynamics]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, vol. 29, pp. 45–52. (in Ukrainian)
6. Shmatkovska, T. O., & Dziamulych, M. I. (2022), Stratehichnyi upravlinskyi oblik v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Strategic management accounting in the digital economy]. *Galytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 74(1), pp. 61–67. (in Ukrainian)
7. Shmatkovska, T. O., & Dziamulych, M. I. (2022) Tsyfrovizatsia ekonomiky ta ii transformatsiinyi vplyv na rozvytol strategichnogo upravlinskogo obliku [Digitalization of the economy and its transformative impact on the development of strategic management accounting]. *Ekonomichnyi Forum*, vol. 2, pp. 95–100. (in Ukrainian)
8. Shmatkovska, T., Demediuk L., & Rud, T. (2016) Do problematyky genezysu ta definitsiyi ekonomichnoyi kategoriyi «vytraty» [On the problems of genesis and definition of the economic category «costs». *Naukovyj visnyk Odeskogo nacionalnogo ekonomichnogo universytetu*, vol. 2, pp. 169–182. (in Ukrainian).
9. Chaliuk Y. (2023) Digital economy: impact on the socio-economic transformation. *Science, technology and innovation in the modern world: Scientific monograph*. Riga, pp. 372 –389.
10. Chaliuk Yu. O. (2023) The innovation and investment resource for sustainable. development. *The EU Cohesion policy and healthy national development: Management and promotion in Ukraine: monograph* / Edited by N. Letunovska, L. Saher, A. Rosokhata. Szczecin, 645 p.